

STARVSBLAÐIÐ

NR. 4 | DESEMBER 2015

SÍÐA 9

ØLL FÁA NÚ EFTIRLÖN
afturat lönini

SÍÐA 14

SKATTALÆTTI
og hækkaði gjöld

SÍÐA 20

STARVSMANNAFELAGIÐ
í Smæruni

4

Heidi á Høvdanum Andreassen

Læknaskrivari

Partvíst sum heima- arbeiðspláss

10

Álitisfólk siga sína hugsan um:

Førleikamenning og sálarligt arbeiðsumhvørvi

18

Héimablídni á Velbastað

26

Søguáhugin er drívmegin til tónleikin

*Skrivstova felagsins er stongd frá 23. des. 2015
til og við 4. jan. 2016*

ÚTGEVARI:

Starvsmannafelagið
J. H. Schrøtersgøta 9
Postsmoga 165
110 Tórshavn
Telefon 61 48 68
Fax 31 10 92
T-postur:
starvsmannafelag@starvsmannafelag.fo
Heimasíða: www.starvsmannafelag.fo

NEVND:

Selma Ellingsgaard, forkvinna
Súni Selfoss, næstformaður
Niels á Reynatúgvu, nevndarlimur
Karin Jacobsen, nevndarlimur
Svend Áge Seloy, nevndarlimur

FELAGSSKRIVARI:

Anna D. Johannesen

SAMSKIPARI:

Guðrið Joensen

TRYGGINGARRÁÐGEVI:

John Kjær, tlf. 21 81 87

RÁÐGEVI:

Dánjal Højgaard

Starvsmannafelagið hevur umboð
í yrkisútbúgvingarráðnum, Skrásæt-
ingareftirlitinum og nevndini fyrri
Handilsskúlan.

Starvsmannafelagið er limur í
Norðurlendsku felagsskapinum
SUN, NTR, NSO og
Altjóða felagsskapinum ISKA

SOSIALRÁÐGEVI:

Leif Olsen, tlf. 31 63 39

STARVSBLAÐIÐ

verður sent limum Starvsmannafelagsins
 ókeypis. Loyvt er at endurgeva tilfar,
 ella partar av tilfari (*myndir undantiknar*)
 troytað av, at keldan verður upplýst.

LAGT TIL RÆTTIS:

Nevndin (ábyrgd)
Sp/f Rit&Rád, tlf. 22 92 42

UMBRÓTING, SNIDGEVING,

PRENT OG LIÐUGGERÐ:
Føroyaprent, tlf. 31 45 55

PERMUMYND:

Mynd: Jens Kr. Vang

SKRIVSTOVUTIÐ: kl. 09.00 – 16.00
Bílegging av húsunum.
Ring eftir kl. 13.00

TELEFONTIÐ: kl. 10.00 – 15.00

NORÐURLENDSKT UMHVØRISMERKI
Svanamerktur prentlutur 541 705

Álit og samstarv

Nú stundar til jóla. Perur glampa í gluggum og á trøum og kavin hevur eisini skrytt landið. Eru vit heppin, dala flykrurnar eisini, tá jólaboðskapurin aftur fer at ljóma.

So er enn ein fígjarlóg til viðgerðar á okkara høga tingi. Hon verður viðgjørð í hesi løtu og skal verða samtykt fyri árslok.

Flokkarnir, ið nú mynda samgonguna, Javnaðarflokkurin, Tjóðveldi og Framsókn, lovaðu undan valinum, at lág- og meðallønt skuldu fáa ein skattalætta, komu tey til valdið. Sama lovaðu eisini allir hinir flokkarnir.

Nú er innarbeitt í fígjarlógaruppskotið, at hesi vallyfti skulu gerast veruleiki.

At lág- og meðallønt hava rætt til og tørv á einum skattalætta, er ikki ivi um.

Tað vóru eisini hesir lønarbólkar, ið høvdu tørvin í 2011.

Í blaðnum hava vit nakrar greiningar av teimum skatta- og avgjaldsbroytingum, ið samgongan hevur sett sær fyri at fremja komandi ár, og hvørja ávirkan hesar fara at hava. Tølini skulu takast við tí fyrivarni, at tá blaðið verður prentað og sent tykkum limum, er fígjarlógin ikki endaliga samtykt.

Henda samgongan er eisini altráð eftir at fáa javnvág og yvirskot á fígjarlóginu. Alt gott um tað, tað má bara ikki gerast ov dýrtkeypt, at fáa eitt roknistykki at passa.

At skapa álit og vissu um hvat hendir og hví er alneyðugt. Tí eru breiðar, berandi semjur, ið rökka tvørturum/yvirum valskeið og tvørturum tingsalin so umráðandi og eiga og skulu vera gjørligar.

Rumbli og kegli er nokk av. Konstruktivar, breiðar og berandi semjur skapa tryggleika og er vegurin at ganga. Fólkið má kenna vissu um hvat hendir. Álit og innlit eru lyklorð.

Og tá skipanir ætlandi skulu broytast og tillagast, mugu og skulu relevantir partar verða spurdir til ráðs og verða við í tilgongdini.

Sjálvt skilagóðar ætlanir kunnu fáa skot fyri bógvinn, um hoyring verður umlopin ella niðurraðfest.

Í mun til pensiónsskipanina mæla vit staðilig til at steðga á og ikki fremja broytingar, fyrr enn eitt fullfígjað uppskot, ið hevur fingið neyðugu viðgerðina og viðkomandi partar hava fingið lýst síni sjónarmið og veruliga eru tikin við uppá ráð.

Ógvusliga forskattingin av pensiónunum má broytast, so ella so. Øll, ið rinda til eigna uppsparing, finga eina stóra skatta-hækking, tá forskattingin varð sett í verk

SELMA ELLINGSGAARD
forkvinna

í 2012. Millum annað hetta, má gerast nakað við. Og vit vænta av samgonguni, at nakað munagott hendir á hesum økinum.

Jólaboðskapurin er vakur: Friður á jørð og í menniskjum góður tokki.

Boðskapurin er ikki minni týðandi í dag enn fyri góðum 2000 árum síðani.

Ófriður og ótryggleiki valdar nógva staðni og eisini vit kunnu nú meira ítøkliga kenna hvat hesin ófriður og ótryggleiki merkir, hesa vanlagnu mong av okkara brøðrum og systurum kring heimin mugu liva við dag og dagliga.

Sum í øllum lívsins viðurskiftum so eru tað samstarv og semjur, ið mugu finnast. Semjur, ið eru alt annað enn lættar at finna og gera.

Frið á jørð og í menniskjum góðan tokka er dýrmæta og virðismikla gávan, vit kunnu ynskja okkum og biðja um.

Eini gleðilig og friðsæl jól og eitt vónríkt nýggjár ynskja vit tykkum øllum og tykkara.

www.starvsmannafelag fo

Ein fyrimunur er, at tú fyri ein part kanst leggja arbeiði til rættis, sum tú vilt, men tað krevur eisini, at tú hevur sjálvsdisiplin, sum er ógvuliga umráðandi

---

Heidi í fulltíðarstarvi sum læknaskrivari. Fýra vikudagar í Havn og ein heima á Viðareiði.

Læknaskrivari Partvíst sum heimaarbeiðspláss

Heidi á Høvdanum Andreasen er útbúgvín læknaskrivari og starvast í fulltíðarstarvi á B7 á Landssjúkrahúsinum, men ein av vikudøgunum røkir hon sítt starv heimanífrá, og tað riggar sera væl, sigur hon.

Heidi er fødd, uppvaksin og býr á Viðareiði. Eftir lokið handilsskúlaprógv fekk hon í 2008 lærupláss á Landssjúkrahúsinum, har hon eftir lokna útbúgving tvey ár seinri fekk fast starv, og har starvast hon framvegis. Størsti partur av lærutíðini fór fram á ymiskum deildum á Landssjúkrahúsinum, umframt nøkur skúlaskeið í Odder í Danmark, har eisini endaliga próvtøkan fór fram.

ALT TALGILT

Læknaskrivarin er andlitið, ella helst rættari sagt røddin, úteftir, tí ringir tú á deildina, tekur læknaskrivarin telefonina og avgreiðir fyrispurningin. Somuleiðis er hennara uppgáva at samskipa eitt nú viðtalutíðir, og hon gevur síðani fólki boð um, nær tey kunnu koma til kanningar, ella hvørji ørindi tey so hava á Landssjúkrahúsinum. Arbeidsuppgávurnar eru nógvar og ymiskar. Samskipan er eitt lykloarð, og alt skal passa saman, tí á sjúkrahúsinum kann eingin tíð fara fyri einki, tí øll hava ríkiligt at gera.

Heidi greiðir frá, at har arbeiða tey pappírslæyst. At kalla alt samskipti, eins

og avtalur og skrásetingar, fer fram á telduni. Sama er við meginpartinum av samskiptinum millum læknaskrivaran og læknan. Hetta er bæði skjótari og lættari, og ikki er neyðugt at sita í sama rúmi og tosa saman, sum heldur ikki altíð hevði borið til.

PARTVÍST HEIMAARBEIÐI

At búgva á Viðareiði og arbeiða í Havn hevur við sær, at ferðin til og frá arbeiði mangan kann vera møtimikil, og tí orðaði Heidi við deildarleiðaran, um møguleiki var fyri, at hon onkran dag í viku kundi arbeiða heimanífrá, nú alt arbeiði fer fram við teldu og telefon. Tað fekk Heidi loyvi til, so nú situr hon heima á Viðareiði hvønn mikudag og røkir sítt arbeiði í Havn. Tað er hon sera fegin um, og hetta riggar sera væl.

– Orsøkin til, at eg ynskti at arbeiða partvíst heima, var m.a., at eg eri ein smøll við mínum 12 ára gamla soni, sum eg nú kann vera meira saman við, eitt nú á morgni, áðrenn hann fer í skúla, og so eftir skúlatíð eisini. Onnur orsøkin var fjarstøðan til og frá arbeiði, og so sleppi eg eisini undan at ferðast eftir Viðareiðisvegnum hendan eina dagin. Viðareiðisvegurin er ikki altíð líka tespiligur, sigur Heidi, sum møguliga kundi hugsað sær at fingið enn ein vikudag heima, men burturav at arbeiði heimanífrá kundi hon als ikki hugsað

sær, tí sínar starvsfelagar vil hon ikki vera fyruttan.

SERLIG ATLIT

Landssjúkrahúsið hevur orðað ein politikk í sambandi við heimaarbeiðspláss, har serlig atlit eru tikin til, at óviðkomandi ikki hava møguleika at fáa innlit í persónlig viðurskipti hjá øðrum. At halda seg til hesar leiðreglur hevur Heidi ongarr trupulleikar við. Hon hevur ikki eitt einasta pappír frá arbeiðsplássinum heim við, og eingin annar enn hon sjálv sleppur fram at telduni ella telefonini.

At Landssjúkrahúsið hevur ein orðaðan politikk í sambandi við heimaarbeiðspláss og harvið eisini gevur fólki møguleika til tess, ber eisini í sær, at heima ber betur til hjá starvsfólkum at hugsavna seg um onkra ávísa uppgávu, sum tey vilja kunna seg meira um, enn umstøður eru fyri í dagliga meldrinum á arbeiðsplássinum, sigur Heidi.

Spurd, um vandi við at arbeiða heima ikki kann vera, at gerandis húsligar skyldur kunnu órógva arbeiðsgongdina, og somuleiðis hinvegin, at arbeiði órógvar heimalívið, sigur Heidi, at tað hevur hon ongantíð sæð sum nakran trupulleika. Ein fyrimunur er, at tú fyri ein part kanst leggja arbeiði til rættis, sum tú vilt, men tað krevur eisini, at tú hevur sjálvsdisiplin, sum er ógvuliga umráðandi. ■

Hvílandi limur í Starvsmannafelagnum

Limir, ið annaðhvørt gerast arbeiðsleysir, eru í farloyvi uttan lön, ella fara undir útbúgving, kunnu gerast hvílandi limir í Starvsmannafelagnum. Hvílandi limaskapurin hevur við sær at tit varðveita samlagstryggingina og onnur rættindi, so sum avsláttur frá fyrirkömum, ið vit hava gjørt avtalu við, og avsláttur av leigu av húsum okkara.

Samlagstryggingin fevnir um lívstrygging, hjúnafelegatrygging, trygging móti ávísimum hættisligum sjúkum umframt trygging móti ávísimum hættisligum sjúkum hjá børnum undir 18 ár. Sí heimasíðuna hjá LÍV, www.liv.fo. Eisini fevnir tryggingin um eina lokalupphædd, sum fólk fáa, tá tey verða 67 ár, men henda upphædd verður niðurlaða komandi árin.

Kostnaður fyri at vera hvílandi limur er 100 krónur um mánaðin, og samlagstryggingin kostar 200 krónur um mánaðin.

Teir limir sum rinda limagjald umvegis ALS, mugu sjálvir rinda samlagstryggingina umframt. Hetta er eisini 200 krónur.

- Um tú ætlar at gerast hvílandi limur, og vil vita hvar hesi gjöld skulu flytast, so verður tú vinarliga biðin um at venda tær til felagið á tlf. 614868 ella við at senda teldupost til starvsmannafelag@starvsmannafelag.fo

Spyr okkara ráðgevar á heimasíðu okkara

Starvsmannafelagið hevur fleiri ráðgevar, við ymsum førleikum, knýttar at felagnum. Nú ber til at fara inn á heimasíðu felagsins www.starvsmannafelag.fo og skriva til viðkomandi ráðgeva, um tú hevur onkran fyrispurning, sum viðkoma tínum starvi – sosialum viðurskiftum, eftirlön ella lögfrøðiligum málum. Á forsíðuni til vinstri er mynd av ráðgevonum, har kanst tú fara inn, og velja tann ráðgevan, tú metir kann svara tínum fyrispurningi. Fyrispurningarnir verða viðgjørdir í trúnaði.

Merkisdagar

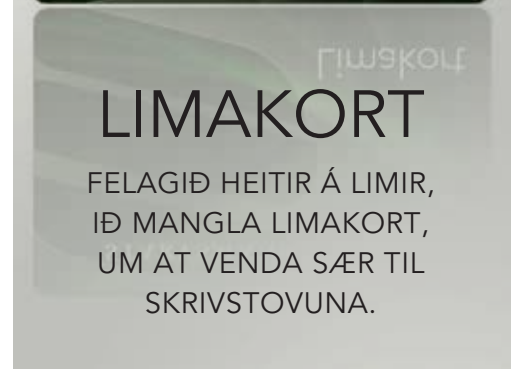
Hava limir felagsins onkran merkisdag, t.d. rundan føðingardag ella serligan starvsdag fyri framman, og somuleiðis um dagurin er farin, eru teir vælkomnir at siga Starvsblaðnum frá. Ongantið betri um ein mynd fylgir við.

Sendið til: torfinn@ritrad.fo

Mangla limirnir álitisfólk?

Limir, ið ikki hava álitisfólk, verða biðin um at venda sær til felagið. Teir limir, ið ikki hava álitisfólk, orsaka av at ov fáir limir eru á deildini, verða biðin um at venda sær til felagið annaðhvørt á tlf 614868 ella at senda teldupost til: starvsmannafelag@starvsmannafelag.fo og upplýsa okkum tykkara teldupostadressu, soleiðis at tit kunnu fáa ymiska kunning frá felagnum.

Felags nevndarfundur í Fakfelagssamstarvinum

Umleið 25 fólk, sum manna nevndirnar í teimum seks feløgnum í Fakfelagssamstarvinum, høvdu felags nevndarfund í hølunum hjá Starvsmannafelagnum 11. nov.

Formenninir í samstarvinum mótast regluliga, har teir viðgera aktuell mál av felags áhuga, og nevndirnar mótast eisini viðhvørt. Men av og á hevur eisini verið stórfundur, har nevndarlimirnir í øllum feløgnum og onkuntíð umsitingarnar í feløgnum hava verið saman.

Á felags nevndarfundinum vóru ymisk mál á skránni, eittnú nevndararbeiði og álitisfólkaskipan. Eisini umrøða nevndarlimirnir arbeiðið og endamálið við Fakfelagssamstarvinum sum heild.

Feløgin í Fakfelagssamstarvinum eru: Lærarafelagið, Pedagogfelagið, Havnar Arbeidskvinnufelag, Føroyskir Sjúkrarøktarfrøðingar, Akademikarafelagið og Starvsmannafelagið.

Talgilt undanval til aðalfundin hjá Starvsmannafelagnum 5. mars 2016

Sum nakað nýtt fer Starvsmannafelagið at skipa fyri talgildum undanvali til formans- og nevndarvalið á aðalfundinum 5. mars 2016 í staðin fyri brævatkvøðugreiðslu. Hetta hava onnur fakfeløg í Fakfelagssamstarvinum roynt við góðum úrsliti.

Samb. § 14, stk. 6 í lógum felagsins er møguleiki hjá limum, sum ikki koma á ársaðalfundin, at greiða atkvøðu fyri uppstillaðum valemum til formann og nevndarlim hjá felagnum frá 15. februar 2016.

MANNAGONGDIN FYRI TALGILDA VALINUM

Limir, sum ynskja at atkvøða undan aðalfundinum, skulu persónliga venda sær til skrivstovu felagsins við at senda teldupost til starvsmannafelag@starvsmannafelag.fo, ella við at ringja á tlf. 614868, 284868 ella 214768.

Frá felagnum fær limurin eitt leinki til eina heimasíðu og sítt limanummar. Í innritingarteiginum skrivar tú teldupostadressuna sum brúkararnavn og limanummarið sum loyniorð.

Um limi av serligum grundum ikki ber til at velja talgilt og

eisini berst frá at mæta á aðalfundinum, verður hann biðin um at venda sær til skrivstovuna.

Tá freistin at greiða atkvøðu á undanvalinum er farin, verður úrslitið av undanvalinum latið til Advokatvirkið, Sigmund Poulsen, adv., sum hevur úrslitið av undanvalinum í varðveitslu. Úrslitið verður latið orðstýraranum á aðalfundinum, og verða talgildu atkvøðurnar síðani taldar upp saman við vanligu atkvøðunum, sum verða greiddar á aðalfundinum.

Undanvalið endar fríggjadagin 4. mars kl. 15.00.

Spurnakapping, írskir tónar og gott lag

Sjaldan hefur uppmøtingin verið so góð, sum tá ið Starvsmannafelagið lat hurðarnar upp til árliga hugnakvøldið, fríggjadagin 6. november. Nærum hvør sessur var í brúki, tá ið lagt varð fyri eftir nátturðatið.

Byrjað var við einum bita, og síðani var fyrri hálvleikur í spurnakappingini, sum navnframi quiz-verturin, Niels á Reynatúgvu, sum vant skipaði fyrri. Spenningurin var, sum vera man, stórur. Mundu teir gomlu vinnararnir fara at gera vart við seg aftur?

Í hálvleikinum slappaðu vit av við góðum írskum fólkatónleiki, sum Black Sheep syrgdu fyrri.

Tá seinna hálva í spurnakappingini

var av, kundi Niels á Reynatúgvu avdúka, at tað stóð mestsum á jøvnum millum tvey av liðunum, har m.a. kenningur í kappingini, Gjaldstovan og tey á Taks, spøktu aftur.

Men, men. Tað var nú hvørgin av teimum, sum fór við sigrinum, tí á einum tryggum plássi hesaferð kom mín-sann eitt væl upplagt borð, mannað við starvsfólkum á Heilsufrøðiligu Starvstovuni og Býarbókasavninum í Havn.

Tey fingi stásiligt steyp handað. Talan er um ferðasteyp, sum verður latið fyrstu ferð í ár. Reglurnar siga, at tað arbeiðsplássið, sum er við til at vinna steypið fimm ferðir, vinnur tað til ognar.

Tillukku bókasavnið og starvstovnan!

Restina av kvøldinum og út á náttina hugnaðu vit okkum við sang, gittarspæli og práti. Enn eitt væleydnað hugnakvøld í nýymvældu hølunum hjá Starvsmannafelagnum. ■

Øll fáa nú eftirløn afturat LØNINI

Starvsmannafelagið og Fíggjarmálaráðið hava gjørt semju, sum ber í sær, at øll starvsfólk, sum arbeiða undir sáttmálanum millum Starvsmannafelagið og Fíggjarmálaráðið, skulu hava sáttmálaásettu eftirlønina frá 1. oktober 2015 at rokna

Starvsmannafelagið og Fíggjarmálaráðið hava verið ósamdum, hvussu hendan sáttmálaorðingin í § 13 um eftirlønartrygging skal tulkast:

Stovnurin rindar vegna starvsfólkið, til eina eftirlønarskipan, ið Fíggjarmálaráðið og Starvsmannafelagið kunnu góðkenna, í eftirlønargjaldi 15% av tí til eina og hvørja tíð galdandi mánaðarløn eftir lønarskalanum, men ikki av serstøkum gjøldum ella yvirtíðargjøldum. (Víst verður til § 32.)

ØLL STARVSFÓLK

Starvsmannafelagið hevur alla tíðina havt ta støðu, at starvsfólk, sum virka og eru lønt eftir sáttmálanum, skulu hava eftirløn afturat grundlønini. Øll starvsfólk. T.v.s. óansæð um tey eru í føstum starvi, fyribilssett, avloysarar, fulltíðarsett ella parttíðarsett ella hvat slag av setan talan annars hevur verið um.

Fíggjarmálaráðið hevur hinvegin tulkað ásetingina sum, at ein starvsfólkabólkur, sum í lønarumsitingini hjá landinum hevur verið nevndur „tímalønt“, ikki hevði rætt til eftirløn. Talan hevur verið um starvsfólk, sum eru komin inn styttri tíð, t.d. sum avloysarar, og sum ikki hava fingið tey 15 % í eftirløn eins og

hini starvsfólkini. Harafturímóti hava tey havt skyldu at gjalda eftirløn eftir eftirlønarlógini, sum hevur verið drigin av lønini, í løtuni 2%.

Tá Starvsmannafelagið bleiv varugt við hetta, gjørdi felagið alt fyri eitt vart við, at vit mettu, at hetta var ikki í tráð við sáttmálan. Felagið góðtók ikki, at tað vóru nøkur, sum arbeiddu eftir sáttmálanum, og sum ikki høvdu rætt til sáttmálaásettu eftirlønina. Og endin var, at felagið fyrr í ár fór í Fasta Gerðarrætt við sáttmálatrætuni.

SEMJAN

Semjan, sum nú er gjørd, ber í sær, at allir arbeiðsgevarar hjá landinum hava fingið boð um at rinda bólknum, sum í lønarumsitingini higartil hevur verið nevndur 'tímalønt', eftirløn frá 1. oktober 2015 at rokna.

Semjan merkir, at Starvsmannafelagið sleppir gerðarrættarmálinum og fer ikki at seta fram krav um eftirlønargjöld av tímalønnum, sum eru innvunnar fyri 1. oktober 2015. Starvsfólkið, sum gerðarrættarmálið varð grundað á, fær tó eftirlønargjald av allari sínari inntøku fyri 2014.

Starvsmannafelagið gleðist um, at tað hevur eydnast at gera eina semju, sum

merkir, at øll, sum starvast undir sáttmálanum, nú fáa eftirløn av síni grundløn, og at sáttmálin ikki hevur nakran, sum hevur verri sømdir enn onnur.

Soleiðis, sum § 13 er orðað, ásannar Starvsmannafelagið, at tað var ein ávísur vandi fyri, at felagið ikki fór at fáa viðhald í Fasta Gerðarrætti. Við ikki at fara aftur í tíðina við krøvum hava vit givið nakað, men við tað, at tað nú er staðfest, at øll starvsfólk frá 1. oktober at rokna hava rætt til sáttmálaásettu eftirlønina, hava vit samanumtikið vunnið nógv meira, serliga tá hugsað verður um vandan fyri at tapa málið í gerðarrættinum. Tískil meta vit hetta avgjørt sum ein stóran og virðismiklan sigur fyri tey, sum arbeiða undir sáttmálanum.

Fíggjarmálaráðið hevur givið landsins arbeiðsgevarum boð um semjuna, ið fór at virka 1. oktober 2015.

Starvsmannafelagið hevur álit á, at viðurskiptini nú eru fingin í rættlag. Fyri at alt skal vera í lagi heitir felagið tó á álitisfólkini og starvsfólkini annars um at halda eyga við, at øll nú fáa sáttmálaásettu eftirlønina. Er nakað ivamál í hesum sambandi, verða tit biðin um at siga leiðsluni og evt. felagnum frá. ■

Starvsmannafelagið gleðist um, at tað hevur eydnast at gera eina semju, sum merkir, at øll, sum starvast undir sáttmálanum, nú fáa eftirløn av síni grundløn, og at sáttmálin ikki hevur verri sømdir enn onnur

---

ORÐ OG MYNDIR: TÓRFINN SMITH

Álitisfólk siga sína hugsan um:

Førleikamenning og sálarligt arbeiðsumhvørvi

Tað er nú nakað síðani Starvsmannafelagið setti hugtakið førleikamenning á dagsskrá mótvegis almenna arbeiðsgevaranum. Semja tykist eisini at hava verið og er framvegis um týðningin av, at starvsfólk fáa ment sín arbeiðsførleika, – hetta til frama fyri bæði starvsfólk og arbeiðsplássíð. Eitt sindur misjavn

hefur kortini verið frá arbeiðspláss til arbeiðspláss, hvussu hetta hevur roynst í veruleikanum, og tí gjørdu Starvsmannafelagið og fíggjamálaráðið semju í sambandi við seinasta sáttmálan, sum staðfestir, at tað er alneyðugt, at ásetingin í sáttmálanum um strategiska førleikamenning skal fáast at virka á øllum stovnum landsins. Partarnir siga

tað eisini vera av alstórum týðningi fyri menningina av almennu fyrisingini og fyri at verða ein áhugaverdur arbeiðsmarknaður, at stovnarnir regluliga og áhaldandi stinga út í kortið, leggja ætlanir og førleikamenna starvsfólk samsvarandi. Hetta fyri at kunna taka við nýggjum avbjóðingum, so tænaustøðið alsamt verður betrað.

Gott arbeiðsumhvørvi og eitt álitisríkt samstarv er avgerandi fyri, at starvsfólk og leiðsla trívast

---

Fyrst í desember skipaði Starvsmannafelagið fyri fundi við álitisfólk felagsins, har tey skuldu siga, um tey halda, at strategiska førleikameningin virkar eftir ætlan. Tey skuldu eisini siga sína hugsan um, hvønn leiklut álitisfólkini hava í sambandi við arbeiðið við førleikameningini. Starvsmannafelagið vísir á, at semjan við almenna arbeiðsgevaran sigur, at álitisfólk og leiðslan skulu hava regluliga uppfylging um strategisku førleikameningina, og spyr álitisfólkini, hvussu tey halda, at hetta kann verða gjørt heilt ítøkiliga. Loksins vórðu tey spurð, hvussu tey meta seg vera før fyri at taka hesa uppgávuna á seg.

GOTT ARBEIÐSUMHVØRVI TREYT FYRI TRIVNAÐI

Gott arbeiðsumhvørvi og eitt álitisríkt samstarv er avgerandi fyri, at starvsfólk og leiðsla trívast. Tað eru Starvsmannafelagið og almenni arbeiðsgevarin samd um, og tað vilja tey gera nakað við. Semjan er gjord millum partarnar at stuðla átøkum, ið fremja eitt gott og mennandi arbeiðsumhvørvi. Fíggjarmálaráðið boðar frá, at ráðið fer at kunna leiðslur og starvsfólk á landsins arbeiðsplássum um stóra týðningin av, at leiðsla og starvsfólk í felag tryggja eitt gott arbeiðsumhvørvi.

Eisini fer Fíggjarmálaráðið í sáttmálskeiðinum at gera vegleiðing um, hvussu leiðslur og starvsfólk skulu fyrihalda seg, um starvsfólk eru strongd. Hartil fer Fíggjarmálaráðið í næstum at seta í verk vegleiðing um sjúkrafráveru. Vegleiðingarnar verða gjørdar í samráð við fakfeløgin.

Starvsmannafelagsins partur í semjuni er, at felagið í sáttmálskeiðinum fer at bjóða álitisfólkunum skeið í, hvussu tey best kunnu viðvirka til at fremja eitt gott og mennandi arbeiðsumhvørvi saman við starvsfólkum og leiðslu.

Á álitisfólkafundinum herfyri vóru álitisfólkini spurð, hvussu tey halda, at vánaligt sálarligt arbeiðsumhvørvi ítøkiliga kann fyribyrgjast. Tey skuldu eisini svara fyri, hvat tey halda, at ein tílík vegleiðing frá Fíggjarmálaráðnum ítøkiliga skal innihalda, og somuleiðis hvat vegleiðingin um sjúkrafráveru skal innihalda. Spurningin um, hvat innihaldið í skeiðinum hjá Starvsmannafelagnum skal verða, fingur álitisfólkini eisini høvi til at siga sína hugsan um.

Eftir álitisfólkafundin fór felagið at viðgera tað, álitisfólkini mæla til. Útsagnirnar frá álitisfólkunum eru eitt gott amboð hjá nevndini at arbeiða víðari við, sigur felagið. ■

Fíggjarmálaráðið boðar frá, at ráðið fer at kunna leiðslur og starvsfólk á landsins arbeiðsplássum um stóra týðningin av, at leiðsla og starvsfólk í felag tryggja eitt gott arbeiðsumhvørvi.

Uppstilling til formann og nevndarlim

Sambært viðtökunum felagsins § 9 verður formaður valdur fyri 4 ár og kann í mesta lagi siga trý valskeið samanhangandi. Nevndarlimir verða valdir fyri 3 ár í senn og kunnu hægst sita trý valskeið samanhangandi.

Selma Ellingsgaard hevur sitið tvey valskeið sum forkvinna.

Hvat nevndini viðvíkur skulu tveir nevndarsessir mannast. Súni Selfoss hevur sitið trý valskeið og kann sambært viðtökunum ikki stilla upp aftur sum nevndarlimur á hesum sinni. Karin Jacobsen hevur bert sitið í eitt valskeið.

Uppstilling av valemum til formann og

til nevndarlimir byrjar nú. Uppstillingin av valemum til formann skal vera liðug innan 15. januar 2016 og uppstillingin av valemum til nevndina skal vera liðugt í seinasta lagi 1. februar 2016.

Uppskot til formansevni og uppskot til evni til nevndarlimir skulu vera skrivstovu felagsins í hendi innan nevndu dagfestingar.

Uppstilling til formansval í Starvsmannafelagnum

Sambært §9 í lógum felagsins verður havið boðað til uppstilling til formansval í Starvsmannafelagnum.

Fastur formaður skal veljast fyri 4 ár á aðalfundi felagsins í mars 2016. Uppstillingin skal vera liðug innan 15. januar 2016.

Uppstillað verður á tann hátt, at boðað verður skrivstovu felagsins skrivliga frá, at limur sjálvur ynskir at stilla upp, ella at limur ella limir ynskja at stilla annan lim upp. Stillar limur ella stilla limir annan lim upp enn seg sjálván, skal samtykki valemnisins fylgja við uppstillingarfráboðanini.

Tann skrivliga frásøgnin um uppstilling skal verða skrivstovu felagsins í hendi ikki seinni enn 15. januar 2016. Í frásøgnini skal vera tilskilað navn og bústaður hjá valemnum, og hvar valemnið arbeiðir.

Formansstarvið er lønt, og bert tann, sum tekur starvið upp sum fulltíðarstarv burturav,

kann verða valdur. Sambært sáttmálanum hevur tann, sum verður vald/ur til formann í felagnum, rætt til at fáa farloyvi frá arbeiðsplássinum alla formanstíðina, soleiðis at stovnurin hevur skyldu til at hava starv til hana/hansara, tá formanstíðin er úti.

Aðalfundurin velur formannin beinleiðis við vanligum meiriluta.

Limir verða, í seinasta lagi tá aðalfundurin verður lýstur, kunnaðir um, hvørji formansvævni verða at velja ímillum á aðalfundinum.

Víst verður annars sum heild til § 9 í felagslógini.

Fráboðanir um uppstilling verða at senda til

Starvsmannafelagið
J.H. Schrøtersgøta 9
Postboks 165
110 Tórshavn

Uppstilling til **nevndarval** í Starvsmannafelagnum

Sambært §9 í lógum felagsins verður hervið boðað til uppstilling til nevndarval í Starvsmannafelagnum.

Veljast skulu 2 nevndarlimir og 2 tiltakslimir. Nevndarlimirnir verða valdir fyri 3 ár og tiltakslimirnir fyri 1 ár á aðalfundi felagsins 5. mars 2016. Uppstillingin skal vera liðug innan 1. februar 2016.

Uppstillað verður á tann hátt, at boðað verður skrivstovu felagsins skrivliga frá, at limur sjálvur ynskir at stilla upp, ella at limur ella limir ynskja at stilla ann-

an lim upp. Stillar limur ella stilla limir annan lim upp enn seg sjálfvan, skal samtykki vaevnisins fylgja við uppstillingarfráboðanini.

Tann skrivliga frásøgnin um uppstilling skal vera skrivstovu felagsins í hendi ikki seinni enn 1. februar 2016. Í frásøgnini skal vera tilskilað navn og bústaður hjá vaevninum, og hvar vaevnið arbeiðir.

Aðalfundurin velur nevndarlimirnar beinleiðis við vanligum meiriluta.

Limir verða, í seinasta lagi tó aðalfundurin verður lýstur, kunnaðir um,

hvørji stilla upp til nevndarval og verða at velja ímillum á aðalfundinum.

Víst verður annars sum heild til § 9 í felagslógini.

Fráboðanir um uppstilling verða at senda til

✉ *Starvsmannafelagið
J.H. Schrøtersgøta 9
Postboks 165
110 Tórshavn*

Skattalætti og hækkaði gjöld

Nýggja skattaskipanin, íroknað broytingar í gjøldum, gevur fíggjarligan fyrimumun fyri lág- og miðalinntøkum. Størsta fyrimumunin fær tann staki uttan bil.

Samgonguflokkarnir lovaðu áðrenn valið í september 2015, at lág- og miðalinntøkurnar skuldu fáa ein munandi skattalætta um teir komi til valdið. Seinasti skattareformurin, flatskatturin, sum varð settur í gildi í 2012 merkti, at tær hægri inntøkurnar fingtu tann størsta skattalætta.

Nú fyriliggur eitt fíggjarlógaruppskot frá nýggju samgonguni, har fleiri broytingar eru í uppskoti. Endamálið við nýggju skattaskipanini er, at lág- og miðalinntøkurnar fáa ein skattalætta, meðan tær hægri inntøkurnar ikki fáa nakran skattafyrimumun. Roynt verður sostatt at útjavna nettoinntøkurnar hjá løntakararnum.

Landskatturin verður meira progressivur tvs. tær hægri inntøkurnar gjalda lutfallsliga meira í skatt enn tær lægri. Samstundis leggur fíggjarlógaruppskotið upp til, at barsilstíðin skal longjast og at tryggja góð fíggjarlig kor fyri tey eldri í framtíðini. Tí verður lagt upp til at hækka gjaldið til barsilsskipanina og

arbeiðsmarknaðareftirlønargrunnin. Eisini verður vektgjaldið til bilar økt og punktgjaldið á bensin og diesel fer upp. Gjaldið til heilsutrygd fer eisini eitt vet upp. Harafturímóti verður stuðulin til ferðing ímillum heim og arbeiði hækkað og kringvarpsgjaldið broytist, so tað verður munandi lægri hjá ávísnum bólkum t.d. ungum undir 24, stökum og pensjónistum.

Spurningurin er, hvat alt hetta merkir fyri vanliga løntakaran. Fåa limirnir í Starvsmannafelagnum veruliga fleiri pengar um hendi, ella verður skattalættin útholaður av hækkingini av ymiskum gjøldum.

Fyri at geva eina heildarmynd byggir greiningin á tríggjar inntøkubólkar úr lønartalvunum hjá Starvsmannafelagnum. Ein við inntøku niðast á lønartalvuni. Ein við inntøku í miðjuni. Og ein í ovara enda á lønarstiganum. Hugt verður eisini att hvussu roknstykkið sær út fyri stök í mun til húski, og fyri fólk við bili og ongum bili.

STARVSFÓLK VIÐ LÆGRI INNTØKU

Talva 1

Runavík		Inntøka mðr. 22.600		
Skattur og gjöld	2015	2016	Munur árliga	Munur mánaðarliga
Landsskattur	41.240	32.740	+8.500	+708
Kommunuskattur	53.064	53.064	0	0
Kirkjuskattur	2.441	2.441	0	0
Arbeisloysisskipan	3.390	3.390	0	0
Arbeidsmarknaðareftirløn	4.746	6.102	-1.356	-113
Barsilsskipan	1.681	1.926	-245	-20
Heilsutrygd	3.532	3.727	-195	-16
Lógarkravad uppsparing	5.424	5.424	0	0
Barnafrádráttur	23.000	23.000	0	0
Skattur og gjöld íalt	92.518	85.814	+6.704	+559
Inntøka netto um árið	178.682	185.386	+6.704	+559
Ferðastuðul heim arbeiði, ár	8.100	8.910	+810	+68
Punktgjald diesel, ár	1.250	1.875	-625	-52
Vektgjald, árliga	3.940	4.334	-394	-33
Kringvarpsgjald	3.600	3.600	0	
Nettoinntøka			+6.495	+541

Talva 1 vísur munin í nettoinntøku fyri árin 2015 og 2016 um løntakarin hevur eina mánaðarliga lønarinntøku á kr. 22.600, býr í Runavíkar Kommunu og hevur 2 børn. Hann hevur 70 km til arbeiðis og koyrt verður 200 dagar um árið. Bilurin brúkar diesel og vigar millum kg. 1100-1300. Bilurin koyrir uml. 14 km pr. litur. Roknað verður við, at 2 vaksin eru í húskinum, og tískil verður kringvarpsgjaldið óbroytt.

Tað sæst í talvu 1, at munurin á nettoinntøkuni íroknað hækkingum í avgjöldum, ferðastuðul, punktgjald og vektgjald er kr. +541. Økingin í ferðastuðulinum dekkar meginpartin av økingini í punktjaldinum og vektjaldinum.

STARVSFÓLK VIÐ MIÐAL INNTØKU

Talva 2

Runavík		Inntøka mðr. 25.000		
Skattur og gjöld	2015	2016	Munur árliga	Munur mánaðarliga
Landsskattur	47.000	38.500	+8.500	+708
Kommunuskattur	59.400	59.400	0	0
Kirkjuskattur	2.700	2.700	0	0
Arbeisloysisskipan	3.750	3.750	0	0
Arbeidsmarknaðareftirløn	5.250	6.750	-1.500	-125
Barsilsskipan	1.860	2.130	-270	-23
Heilsutrygd	3.690	3.900	-210	-18
Lógarkravad uppsparing	6.000	6.000	0	0
Barnafrádráttur	23.000	23.000	0	0
Skattur og gjöld íalt	106.650	100.130	+6.520	+543
Inntøka netto um árið	193.350	199.870	+6.520	+543
Ferðastuðul heim arbeiði, ár	8.100	8.910	+810	+68
Punktgjald diesel, ár	1.250	1.875	-625	-52
Vektgjald, árliga	3.940	4.334	-394	-33
Kringvarpsgjald	3.600	3.600	0	0
Nettoinntøka			+6.311	+526

Talva 2 vísur munin í nettoinntøkuni um mánaðarliga lønarinntøkan er kr. 25.000, og fortreytirnar annars eru tær somu sum í talvu 1.

Útrokningin í talvu 2 vísur, at munurin í nettoinntøkuni er umleið tann sami fyri mánaðarliga inntøku á kr. 22.600 og kr. 25.000.

STARVSFÓLK VIÐ HÆGRI INNTØKU

Talva 3

Talva 3 vísur munin í nettoinntøkuni fyri løntakara sum býr og arbeiðir í Tórshavn og forvinnur 31.250 um mánaðin. Í húskinum eru 2 vaksin og 2 børn. Koyrt verður 7.000 km. um árið í bensinbíl, vektclassa kg. 1100-1300. Bilurin koyrir 14 km. pr. litur.

Í talva 3 sæst, at skattafyrimunurin minkar so hvørt sum inntøkan veksur. Tó er enn ein skattafyrimunur á kr. +277, og munurin í punktgjaldi og vektgjaldi er bert kr. -38 um mánaðin.

Tórshavn		Inntøka mðr. 31.250		
Skattur og gjøld	2015	2016	Munur Árliga	Munur Mánaðarliga
Landsskattur	62.000	55.750	+6.250	+521
Kommunuskattur	69.863	69.863	0	0
Kirkjuskattur	3.375	3.375	0	0
Arbeidsloysisskipan	4.688	4.688	0	0
Arbeidsmarknaðareftirløn	6.563	8.438	-1.875	-156
Barslsskipan	2.325	2.663	-338	-28
Heilsutrygd	4.103	4.350	-247	-21
Lógarkravd uppsparing	7.500	7.500	0	0
Barnafrádráttur	29.000	29.000	0	0
Skattur og gjøld íalt	131.415	127.627	+3.788	+316
Inntøka netto um árið	243.585	247.373	+3.788	+316
Ferðastuðul heim arbeiði, árliga	0	0	0	0
Punktgjald bensin, ár	1.500	1.688	-188	-16
Vektgjald, árliga	2.720	2.992	-272	-23
Kringvarpsgjald, árliga	3.600	3.600	0	0
Nettoinntøka			+3.328	+277

STAKUR LØNTAKARI VIÐ MIÐAL INNTØKU

Talva 4

Talva 4 vísur munin í nettinntøkuni fyri ein einligan løntakara við 2 børnum, sum býr og arbeiðir í Tórshavn og forvinnur kr. 25.000 um mánaðin. Løntakarin hevur ongan bil.

Í talvu 4 sæst, at tann staki við inntøku á kr. 25.000 um mánaðin hevur, íroknað broytingina í kringvarpsgjaldinum, kr. +693 meira eftir um mánaðin. Í hesum døminum hevur løntakarin ongan bil. Um hesin løntakarin hevur somu bil-útreiðslur sum víst í talvu 3, fer munurin í nettoinntøkuni niður á kr. +655.

Tórshavn		Inntøka mðr. 25.000		
Skattur og gjøld	2015	2016	Munur Árliga	Munur Mánaðarliga
Landsskattur	47.000	38.500	8.500	+708
Kommunuskattur	54.675	54.675	0	0
Kirkjuskattur	2.700	2.700	0	0
Arbeidsloysisskipan	3.750	3.750	0	0
Arbeidsmarknaðareftirløn	5.250	6.750	-1.500	-125
Barslsskipan	1.860	2.130	-270	-23
Heilsutrygd	3.690	3.900	-210	-18
Lógarkravd uppsparing	6.000	6.000	0	0
Barnafrádráttur	29.000	29.000	0	0
Skattur og gjøld íalt	95.925	89.405	+6.520	+543
Inntøka netto um árið	204.075	210.595	+6.520	+543
Ferðastuðul heim arbeiði, árliga	0	0	0	0
Punktgjald bensin, ár	0	0	0	0
Vektgjald, árliga	0	0	0	0
Kringvarpsgjald, árliga	3.600	1.800	+1.800	+150
Nettoinntøka			+8.320	+693

MATHEA HILDUBERG GREINAR

Samgongan hefur boðað frá skattalætta í uppskotinum til fíggjarlóg fyri 2016. Samstundis hefur samgongan boðað frá at ymisk gjøld fara at hækka.

Vit hava fingið Matheu Hilduberg, búskaparfrøðing at eftirkanna hvussu støðan verður hjá limunum í Starvs-mannafelagnum í 2016.

Tað er uppskotið til fíggjarlóg fyri 2016, sum liggur til grund fyri hesi greining. Fíggjarlógin var ikki samtykt, tá ið Starvsblaðið fór til prentingar og fyrivarni skal takast fyri møguligum broytingum, sum kunnu vera henda aftaná.

NIÐURSTØÐAN

Niðurstøðan er, at lág- og miðalinn-tøkurnar fáa ein fyrimun av nýggja skattaskipanini, eisini tá ið hækkingar í ymiskum gjøldum eru íroknaðar. Tann størsta fyrimunin fær tann staki. Høvuðsorsøkin er, at kringvarpsgjaldið verður broytt frá gjald pr húski til gjald pr persón. Um løntakarinn ferðast langt til arbeiðis, fær hann fyrimun av øktað ferðastuðlinum, sum mest sum dekkar meirútreiðslurnar til punktgjald og vektgjald. Tá lønarinntøkan fer upp um kr. 30.000 um mánaðin minskar fyrimunurin lutfallsliga, og rakar nullpunktið tá inntøkan er umleið kr. 38.000 um mánaðin, um vit ikki íroknað meirútreiðslurnar til bil, og ein møguligan fyrimun við kringvarpsgjaldinum.

ÚTROKNINGARGRUNDARLAG

Landsskattatalva 2015		Landsskattatalva 2016	
Botnfrádráttur	65.000	Botnfrádráttur	65.000
500.000-65.000	20%	235.000-65.000	15%
800.000-500.000	25%	330.000-235.000	20%
Omanfyri 800.000	30%	800.000-330.000	25%
		Omanfyri 800.000	30%

BROYTINGAR Í GJØLDUM

	2015	2016
Arbeðsmarknaðareftirløn	1,75%	2,25%
Barsilsskipan	0,62%	0,71%
Heilsutrygd	Kr. 170 um mðr.	Kr. 175 um mðr.
Heilsutrygd	0,55%	0,60%
Vektgjald		+10%
Punktgjald diesel u/mvg.	Kr. 0,50 pr. litur	Kr. 0,75 pr. litur
Punktgjald bensin u/mvg.	Kr. 2,40 pr. litur	Kr. 2,70 pr. litur
Ferðastuðul heim/ arbeiði		+10%
Kringvarpsgjald	Broytist frá kr. 3.600 pr. húski til kr. 1.800 pr. persón. Persónar undir 24 ár gjalda kr. 0. Pensjónistar gjalda kr. 600 pr. persón.	

ORÐ: TÓRFINN SMITH

Heimablídni á Velbastað

Anna og Óli Rubeksen borðreiða við tí besta úr egnum haga

Anna og Óli eru seyðabøndur. Umframt at hava sítt dagliga yrki, Anna sum sjúkrarøktarfrøðingur og Óli sum SSP-ráðgevi, hava tey ein 6-marka garð á Velbastað, sum hevur mark móti Syðradali, og sum ber 150 áseyðir. Av stórum áhuga fyri matgerð, tí stóra og góða tilfeingi í seyðahaldinum, og góðum umstøðum annars, fingur tey hugskotið at

skipa fyri heimablídni, sum eisini kundir verið eitt gott íkast til garðin.

Sum hugsað, so gjørt. Tey byrjaðu í smáum fyrri umleið 10 árum síðani at fyrireika seg, og hesi seinastu fimm árin er rættilig gongd komin á, og mong eru tey, sum hava sitið við væl búgvíð borð og notið gott av **HEIMBLÍDNI** teirra í heiminum á Gerðisbreyt á Velbastað.

Tey leggja stóran dent á at alt, sum tey

borðreiða við, er av føroyskum uppruna, – enntá eisini tað, tey borðreiða á, tí sjálvt stóra stovuborið er úr føroyskum viði úr víðalundini á Selatrað, har jólaódnin í 1988 eisini gjørdi rættiliga um seg.

ALT FØROYSKT

Sum vera man er ein fittur partur av matarskránni úr egnum haga. Lambskjøt og annars allur annar úrdráttur av seyði,

MYNDIR: DITTE MATHILDA JOENSEN OG HEIMABLÍDNI

rullipylsa, kjøtpylsa, seyðarhøvd, kjøtstungin suðuroyarsperil, blóðpylsa o.a., og alt gera tey til sjálvi. Tað, sum tey ikki fáa úr haganum, er somuleiðis av føroyskum uppruna: epli frá Streyngesarði, røtur úr Dímun, hummari frá Kristjan Geyti, kalvi, drigin úr Hestfirði, og at skola niður við bjóða tey føroyskt øl og sumbiarvatn. Er áhugi hjá gestunum, bjóðar Óli fegin ein lítlan afturvið matinum.

Matarskráin, sum vanliga er fimm rættir, verður sett saman í mun til árstíðina við smárættum, høvuðsrætti og onkrum góðum omaná, sum ofta er úr føroyskum rabarbum. Teimum dámar eisini væl at roynd ymiskt, sum ikki er heilt vanligt, m.a. ræsta súpan av turrum fiski. Anna og Óli greiða frá, at uppskriftirnar hava tey fyri ein stóran part heimanífrá, og onkrar hava tey tillagað; ein blandingur av gomlum og nýggjum.

EIN NÁTTÚRUUPPLIVING

Í hugnaligu og rúmsáttu stovuni við framúr góðum útsýni vestur í Vágar, Kultúr, Hest og suður í Sandoyinna bjóða tey

gestunum til borðs. Í minsta lagi bólki við 8 fólki, men tey hava eisini havt eini 40 fólk til borðs. Útsýnið og friðurin mitt í náttúruni er ein uppliving í sær sjálvum. Er veðrið til vildar, er einki til hindurs fyri at festa í uttanduragrillina.

– Vit siga við gestir okkara, at nú skulu tey bara leggja tíðina frá sær og njóta upplivingarnar. Tað er ikki soleiðis sum á mongum matstovum, at tænarin byrjar við at greiða frá øllum tí, borðið hevur at bjóða, tí tað skulu fólk sjálf fáa møguleika til at gera sínar tankar um, men spyrja tey, so fáa tey eisini at vita, hvat borðreitt verður við, greiðir Óli frá.

RÍÐ OG ET

Tá aftur fer at vára, fara Anna og Óli ivaleyst at endurtaka eitt rættiliga serligt tilbøð til gestirnar. Tað tey kalla: Ríð og et. Hetta snýr seg um, at gestirnir fáa møguleika til at koma vestur til Velbastaðar á rossabaki fyri síðani at njóta eina máltíð har vesturi. Tiltakað skipa tey í samstarvi við Berghestar. Hetta royndu tey nakrar ferðir í fjør, og tað eydnaðist so mikið væl, at tað er vert at endurtaka.

Annars hava tey eisini sjálf trý íslandsross í fjósi í Havnardali, men hetta er til egið ítriv og hugna.

GESTIR ÚR ØLLUM ÆTTUM

Tað er ein fjølbroyttur skari av gestum, sum hava vitjað hjá Onnu og Óla á Velbastað. Talan kann vera um felagsskapir og fyrirkur, sum hava hug at bjóða sínum gestum, sum koma higar, onkra serliga uppliving. Her hava eisini verið útlenskir journalistar, gestir víða úr heimi. Í sambandi við sólarmyrkingina vóru gestir úr m.a. USA og Avstralia, og nú um jóltíðir fáa tey m.a. vitjan av eldri fólki úr USA, sum hava sagt seg fegin vilja uppliva okkurt veruliga lokalt.

Vertsparið á Velbastað heldur seg hava gott í væntu komandi tíðirnar, tí ferðarákið hjá fólki úr heitaru londum er, at tey vilja sleppa at uppliva okkurt, sum ikki minnir um teirra gerandisdag, tí sól og summari hava tey nóg mikið av. ■

Starvsmannafelagið í Smæruni:

Smæran var fyrsti sjálvttøkuhandil í Føroyum

Tá eg var biðin at skriva nøkur orð um Smæruna, nú Starvsmannafelagið hevur keypt bygningin, har Sjóntarv Føroya helt til í M.A. Winthersgøtu/J.H. Schrøtergøtu í Havn, fóru tankarnir skjótt at reika, tí nógv havi eg sporini í Smæruni.

Pápi mín, Helge Michelsen (1913-1985), róptur Helgi í Smæruni, kom sum tjúgu ára gamal at arbeiða í Smæruni, eftir at hann í nøkur ár hevði arbeiðt hjá Evensen. Hann segði okkum, at hjá Evensen fekk hann 200 krónur um mánaðin, men handilsmaðurin Hans Jacob Jacobsen bjóðaði honum 250 krónur um mánaðin, og hann tók av. Pápi arbeiðdi í Smæruni í 48 ár.

Tá Hans Jacob Jacobsen, handilsmaður og vinnulívsmaður, í 1932 læt upp matvøru- og slaktarihandilin Smæruna, búðu umleið 3000 fólk í Havn. Fólk vóru ivasom, um Hans Jacob fekk eyðnu við handlinum, tí handilin lá so langt frá

fólkunum, sum flestu búðu úti á Reyni, plagdi pápi mín at siga.

Hans Jacob (1890-1967) var framsiggin handilsmaður, tí longu í 1927 læt hann upp „café“ á Høgareyni úti á Reyni. Hetta var ikki bara vanlig „café“, men Hans Jacob kundi bjóða nakað, sum bara stórbýrnir kundu bjóða tá í tíðini. Tað fyrsta gestirnir rendu seg í, tá ið teir komu inn um dyrnar, var ein „automat“, og har fekst tú sigarettir, tyggigummi, góðgæti og annað. Í gongini stóð vekt, har fólk kundu viga seg við at gjalda 10-oyra. Á tekjuni stóð stór ljósreklama, sum sást um allan býin.

Longu í 1902 var bryggjarí í Ydun úti á Reyni. Í 1922 keyptu Hans Jacob Jacobsen og Rudolf Michael Jacobsen bryggjaríið. Í 1935 var bryggjaríið flutt av Reyni niðan í Smæruni á Abbatrøð. Í 1935 gavst Hans Jacob við bryggjarinum og seldi tólini til Føroya Bjór í Klaksvík.

Sum smádrongur í 1950-árunum og fyrst í 1960-árunum kom eg heilt nógv í Smæruna. Eitt var, at pápi mín arbeiðdi har, men har var so nógv spennandi virksemin. Í slaktarinum arbeiðdu Johan Steffansson, sum var leiðari, Nick Hansen og Martin Justesen. Dánjal Húsgarð og Jens Petur Hansen lærdu til slaktara.

Tá í tíðini bíløgdu nógv fólk vóru úr Smæruni, sum í kassum vóru koyrdar til dyrnar hjá fólk. Poul í Skorini koyrði vørubilin, og mangan koyrði eg vøru út saman við Poul, sum var fyrikomandi maður. Smæran var mest sum í tveimum. Vanligi kolonialhandilin við stórari skivu og nógvum skuffum við vørum allastaðni. Havi mangan hugsað, um starvsfólkini tá í tíðini høvdu havt fetmátara um beinin, tí langt var at ganga bara eftir einari vøru runt stóra skivuna.

Skuldi tú keypa kjøt ella viðskera, skuldi tú upp gjøgnum einar trappur, har henda deildin var í tveimum. Øðrumegin keypti tú kjøt, fars og annað, hinumegin viðskera og ymisk salatir, sum eg síggi fyri mær. Eisini her var langt at ganga, tí tú skuldi niður gjøgnum tvær trappur, tá tú skuldi niður í slaktariíð.

Pápi mín var arbeiðssamur „altnuligmand“. Hann var vanligur krambakallur, men so fletti hann eisini seyð og neyt. Teir flettu seyðin og skutu neytini í kjallaranum, har Hans Jacob og tey búðu oman ímóti Kilarkanalini. Tað var dagur í viku, tá pápi okkara boðaði frá, at nú skuldi stórur tarvur skjótast, og vit ungu vóru skjót heim í Smæruna.

Í 1967 doyri Hans Jacob, og pápi gjørdist stjóri í Smæruni. Mourits Rubeksen, sum var giftur Gudny, dóttur Hans Jacob, arbeidði eisini í Smæruni. Mourits læt seinni upp møblahandil í Smæruni, sum var í ovastu hædd í bygninginum, og framsýningarhølini og goymsla vóru í bygningi hinumegin vegin, har Sjóntvarp Føroya seinni eisini kom at halda til.

Pápi okkara hevði serlig evni at umgangast fólk. Dugdi serliga væl við fólk, og hann segði mær einaferð, at hann ongantíð hevði sent eina rokning til sakførara. Nógv fólk høvdu bók og guldu eina ferð um mánaðin. Men onkuntíð var keypt ov nógv, og fólk megnaðu ikki at gjalda til tíðina. Tá gjørdi hann avtalu við hesi fólkini, har hann bað tey gjalda einar hundrað krónur meira um mánaðin næstu mánaðirnar, til skuldin var goldin. Hesar avalur hildu mest sum allar, segði pápi okkara.

Stórir dagar var á Abbatrøð, tá Smyril kom úr Mykinesi við oksum. Síggi oksarnar standa bundnar á Molanum, og so at leiða oksarnar niðan í Smæruna. Seyður og oksar vóru næstan bara flettir eftir arbeidstíð, tí hjálparmenn, sum høvdu annað arbeiði í býnum, komu í Smæruna at fletta. Um heystið kundi pápi okk-

ara fletta til langt út á náttina, og so til arbeidis morgunin eftir. Summir menn tummaðu, aðrir svævaðu, og uppافتur aðrir tóku burturúr og skivaðu. Minnist, at teir eina heystið flettu 2100 seyðir. Heilar gongur komu av bygd í Smæruna.

Stór broyting fór fram í Smæruni í 1960-árunum, tí nú skuldi Smæran gerast sjálvttøkuhandil, tann fyrsti av sínum slagi í Føroyum. Viðskiftafólkini ivaðust nógv, tí tey hildu, at vóru vórðu stolnar, men leiðslan í Smæruni sá gongdina í Danmark, tí har gjørdust vanligu gomlu handlarnir farin tíð.

Hoyri eg orðið Smæran, hugsí eg mangan um pápa okkara. Hann hevði onga útbúgving av nøkrum slag, bara sjev ára fólkaskúla. Ikki var hann nakrantíð á nøkrum skeiði í eitt nú roknskapi ella leiðslu, men hann dugdi við fólk, og starvsfólkini vóru góð við Helge í Smæruni og hann við tey.

Á kontórinum minnst eg sótu tvegg fólk. Laura Højgaard og pápi mín. Síggi hann føra kassabók við sigarett í munninum. Laura gekk við rokningum og hjálpti til á kontórinum. Laura býr nú á Lágargarði og er farin um tey hundrað árini. Haldi, hon er 103 ár.

Útbyggingin av Smæruni gekk væl, og nýggi sjálvttøkuhandilin fekk góðan byr. Men parkeringssumstøðurnar við Smæruna vóru ikki góðar, og tá SMS sá dagsins ljós, tapti Smæran kappingina um kundarnar. Pápi mín gavst í Smæruni í 1981 sum 68 ára gamal. Hansara lív var familjan, Smæran og fólkini á Abbatrøð.

Tá pápi mín gavst í Smæruni í 1981, kom eg ikki nógv har uttan at vitja Oscar í Smæruni. Men so kom eg nøkur ár seinni at arbeiða í Sjóntvarpi Føroya, har eg framleiddi ítróttasendingar saman við Árna Gregersen og Leivi Hansen. Tey í Sjóntvarpinum varðveittu nakað av tí gamla í Smæruni. Millum annað flísarnar á veggnum í køkinum, har Smæran seldi viðskera og kjót. Í „pylsumakarínum“ í niðastu hædd helt húsavørðurin Øssur Hjalt til. Eg plagdi at skemta við, at har sum sjóntvarpsfólkini vórðu smurd, áðrenn tey skuldu á skermin, hevði Smæran stóran hjall, har hundraðtals krov hingu til turkingar.

Tíðirnar broytast. Sjóntvarp Føroya er flutt niðan í Sortudíki, og Starvsmannafelagið hevur keypt bygningin, har Smæran helt til. Sum eg skilji á lagnum, ætla eisini tey at varðveita nakað av tí gamla frá Smæruni.

Eg kann at enda nevna, at Hans Jacob Jacobsen stovnaði Bacalao saman við Esmar Fuglø og Poul Hansen. Smæran keypti nógv kjót úr Íslandi, og mangan var eg við Poul í Skorini í frystarínum á Bacalao bæði við og eftir íslenskum seyðakroppum. Seinni bygdi Smæran stórt frystarí uppi Smæruna, sum seinni gjørdist partur av upptøkuhølinum hjá Sjóntvarpi Føroya.

Frá vinstri: Johan Stephansson, Martin Justesen, Oddbjørg Joensen, Helge Michelsen, Hildibjørg Joensen, Jens Petur Hansen og Marita Christiansen.

HØVDU VEGGIR KUNNA TALAD

Eitt slaktarí. Ein radiohandil. Ein banki. Ein kolonial- og ein møbilhandil. Máling, dynamitt, heilivágur, pengar, elektriskar perur, grammofonplátur, appilsinir, reyðkál og medistarpylsa. Tað finst neyvan tann vøra, ið ikki onkuntíð er handlað í M. A. Winthersgøtu.

Alt hetta, og nógv meira afturat. Og tað bert í tí partinum av gøtuni, og í teimum bygningum, har Sjónvarpið, og seinni Kringvarpið, húsaðist smá tríati ár.

Og pínadoy vit høvdu tað stuttligt! Men eisini eitt sindur trist viðhvørt.

Leysliga eftir Charles Dickens kundi verið sagt:

Tað vóru tær bestu tíðirnar – tað vóru tær ringastu tíðirnar

Tað var vísdomsins øld – tað var vit-loysins øld

Tað var ein tíð við treysti – tað var ein tíð við mistreysti

Tað var ljósins árstíð – tað var myrkursins árstíð

Tað var vónarinnar vár – tað var vónbrotanna vetur

Vit høvdu alt – vit høvdu onki

Tað skerst ikki burtur, at mangan var buldrasligt í M. A. Winthersgøtu. Við uppúrurum og við niðurtúrurum. Hetta var ein tíð við stórum hendingum, ið skakaðu

alt samfelagið í sínum grundvølli, og ein tíð við smáum hendingum, ið samansjóðaðu okkum so væl. Ein tíð við stuttligum, við syrgiligum, og við spennandi hendingum.

Óteljandi eru minnini úr M. A. Winthersgøtu. Tey flestu av tí allar besta slagnum. Víst gingu aldurnar høgt onkuntíð, og brotini brutu í bæði borð. Og ja – vit sjabbaðust og skeldaðust eisini av og á. Men aloftast funnu vit skjótt aftur á slætt og dugdu at skemtast og flenna saman fyri tað.

Tað var tá. KvF has left the building. Brendar eru brýr. Bygningar seldir. Tømdir.

Hetta rann alt fram fyri mær, hendan dagin herfyri, tá ið eg – sum eri uppvaksin í grannalagnum, í ovara enda á Jónas Broncksgøtu – spákaði mær ein góðveðurstúr „i barndommens gader“. Kom framvið gamla arbeiðsplássinum, sum Starvsmannafelagið nú hevur keypt, og sum tey eru í ferð við at umbyggja. Úr kjallara upp á ovasta kvist. Eftir tekn-

CARSTEN MACDONALD ARNSKOV

Víst gingu
aldurnar høgt
onkuntíð, og
brotini brutu í
bæði borð

ingunum at dæma til eina glæsiliga borg. Borgin, haðani vunnin rættindi skulu verjast og nýggj vinnast.

Mong ein kúgv er leidd av Kongabrúnni, niðan trappurnar og smølu gøturnar, til Smæruna. Slaktað á slaktarinum, og síðani pakkað í plastikk. Nú liggur Smæran sjálf har, sum ein nýslaktað kúgv, pakkað í plastikk. Alt rivið innanúr. Veggir, vindeygu, trappur, gólv. Alt, men ikki sálin!

Kundi ikki bara mær, eg stóð uttan fyri hetta plastballaða monstrumið. Mátti draga plastdúkin til viks, kaga innum og líta aftur í tíð.

Har sást langi diskurin, frá áðrenn sjálvtkutiðina. Krambakallarnir handan diskinn livnaðu upp aftur, um tó bert eitt lítið bil. Haldi so vist, onkur pumpaði petroleum. Kendi roykin. Seinni gjørdur nýmótans stálhillar við kaffi, konserve, Corn Flakes og vaskipulvuri í longum røðum innrás. Teimum á baki hvítir, brummandi køli- og frystidiskar. Nýggjar tíðir. Sjálvtkoka. Í erva vóru aðrar hillar. Og reolir. Tær vóru til sølu. Har fekst tú eisini alskyns aðrar møblar. Møblar úr mahogni, og møblar úr palisandur. Keypti mítt fyrsta møbil har. Eitt „kakkaborð“. Tað stendur framvegis í stovuni.

Hendan sjáldsama sálin, sum bert heilt fáum, men eisini heilt serligum bygningum unnast at ognast

---

Og har, mitt millum hesi minnini, og mitt í hesum hurlumhey og rokan, har stóð hon. Sum hon altíð hevur staðið. Alla mína tíð. Sprellivandi. Skínandi hvítu flisarnir á veggnum. Sermerkta glasveggin, ið býtir rúmið í tvey. Glashurðin við tí stóra runda hondtakinum. Barndómsins kjøthandil hjá Smæruni. Upp trappuna frá M. A. Winthersgøtu, og so til høggu. Og seinni í lívinum. Kantinan hjá sjónvarpinum. Hesin krumtappurin í sosiala lívinum á stovninum, har fólk hittust eina lítla, lætta, litríka løtu, drukku ein kaffimunn, prátaðu, flentu, og síðani væl gødd og væl lødd fóru aftur til verka.

Áh, høvdu veggir kunna talað. Beint har. Í júst hasum rúminum. Millum hasar veggirnar. Har býr sálin. Hendan sjáldsama sálin, sum bert heilt fáum, men eisini heilt serligum bygningum unnast at ognast. Sálin, sum er sum kistan av kamfertræ, ið minnir um Hong Kong og Kina. Hon manar fram ljóð og

sjónir. Beljan frá bivandi, bíðandi neytum. Vælvaksin veðrakrov, ið hanga á rað. Medistara í meturmál, og angan av alskyns kryddaríum. Men mest av øllum, og tað, ið setur tey djúpastu sporini tá samanum kemur, eru ekkóini frá fólkunum, ið hugagóð framdu sínar gerandis gerningar. Starvsfelagarnir. Og so søgurnar. Altíð søgurnar. Stórar, smáar, stuttligar, spennandi, skakandi – søgur.

Tí gleddi tað meg, og onkran av mínum góðu starvsfeløgum við, stórliga, at júst hetta rúmið hevur fingið frið og er varðveitt. Onkur lokkandi megi hevði eisini drigið hann innum plasttjaldið. Bara líka. Bara forvitnast. Rívið tit bara alt annað niður. Byggið upp, byggið um, byggið uppí. Men slaktið ikki slaktariíð!

Tit, ið framyvir skulu starvast í nýumvældu bygningunum hjá Starvsmannafelagnum: „Góða eydnu! Leggið aftur at ríku og væl kryddaðu søguni hjá M. A. Winthersgøtu. Handlið okkara rættindi væl. Og havið tað líka so stuttligt sum vit.“ ■

Mennir okkum sum fakkbólkur

Tað hevur sínar avgjördu fyrimunir at standa saman í einum stórum fakfelag, men sum ein lítil fakkbólkur í stóra hópnum kann vandi vera fyri at smokka burturímillum. At skipa fakkbólkur innan felagið gevur okkum styrki og góðar møguleikar at menna fakliga partin, sum vit hava saknað, sigur Jórún Mørkøre, sum er ein av nevndarlimunum í fakkbólknum fyri laborantar, teknikarar og assistentar.

Við sínum umleið 2.000 limum umboðar Starvsmannafelagið ein heilan hóp av ymiskum starvsbólkkum, størri sum smærri, og tað gevur felagnum stórar avbjóðingar, at limirnir skulu kenna seg aftur í stóru limafjöldini. Felagið ásannaði, at tørvur var á at skapa eitt fakligt umhvørvi fyri limirnar og bjóðaði tí limum á teimum ymisku starvsøkjunum at skipa seg í fakkbólkur. Endamálið við fakkbólkunum er at virka fyri fakligari menning, áhugamálum og styrkja samstarv og samanhold.

Síðani eru fleiri fakkbólkur stovnaðir. Ein teirra er bólkurin, sum umboðar laborantar, teknikarar og assistentar. Útvið 40 starvsfólk virka á hesum økjum, m.a. á Heilsaufrøðiligu Starvsstovuni, Havstovuni, Apotekinum og á Fróðskaparsetrinum.

ÚTBÚGVINGARMØGULEIKAR

Jórún Mørkøre sigur, at eftir at bólkurin hevði skipað seg við nevnd, ásett limagjald og annars tað sum formliga skuldi til, hava limirnir greitt frá, hvørjum bólkurin skal

arbeiða við. Ynskini vóru púra greið. At kanna møguleikarnar fyri framhaldandi útbúgvungum, og hvørjar møguleikar fólk hava at dagføra sína útbúgvung. Somuleiðis um møguleikar at uppstiga verandi útbúgvung til bachelorstøði. Harafturat hvørjar møguleikarnir eru at nema sær viðkomandi útbúgvungar í Føroyum. Annaðhvørt ella partvíst sum fjarlestur, ella at lærarar koma higar at undirvísa. Í tí sambandi høvdu tey eisini boðið Holger Arnbjerg frá Altjóða Skrivstovuni við á fund, sum eisini vísti seg at vera gott hugskot, tí hann hevði nógv at greiða teimum frá.

TRYGGING OG EFTIRLØN

Hóast fólk í fleiri ár hava rindað til trygging og eftirløn, vísir tað seg, at fólk kenna seg ikki nógv væl kunnað um hesi viðurskipti, og vórðu hesi evni sett á skrá á øðrum limafundi. Har greiddu John Kjær og umboð fyri LÍV frá tryggingum og eftirløn, sum Starvsmannafelagið hevur avtalar um, og hesum høvdu tey, sum vóru við, stóran áhuga fyri.

Jórún sær fyri sær fleiri møguleikar

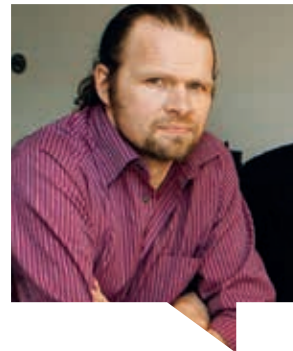

við fakkbólknum, m.a. at fáa samband uttan fyri landoddarnar, ikki minst við viðkomandi fakfeløg. Eitt ávíst samband við HK-STAT hevði verið rættiliga natúrligt, har danskir laborantar eru limir. Hon sær eisini fyri sær møguleikan, at fleiri fakkbólkur eru saman um onkur tiltøk, sum ikki eru so fakkbundin, men hava áhuga út um faklig mørk.

– Vit hava nú fingið nakrar møguleikar frá felagnum, sum vit hava fingið allan stuðul frá, og sum vit eru takksom fyri. Nú er tað upp til okkum sjálv at gagnnýta teir, og tað ætla vit okkum eisini at gera, sigur Jórún Mørkøre. ■

Har er ov lítið at vera felags um, tá tað kemur til fakligheit

Bygnaðurin

Fyri nøkrum árum síðani fóru vit í felagnum undir at gera eina bólking av limum okkara í fakkbólkar. Arbeiðið við hesum hevur tikið langa tíð og hevur verið avbjóðandi fyri tey, sum tóku sær av hesum.

Tað er tó meira ella minni komið undir land; nakrir fakkbólkar eru settir við nevndum og eru farnir í gongd við sítt virkseimi.

Tó eru hesir aktivur bólkar sera fáir. Vit hoyra lítið frá limunum sum heild í sambandi við fakkbólkar.

Visiónin aftanfýri fakkbólkar er, at vit skulu taka okkum meira av teimum einstøku fakunum, sum eru umboðað í limaskaranum í Starvsmannafelagnum. Felagið er jú ein stór blanding við yvir 300 ymiskum starvsheitum, so tað hevur verið ringt at fáa fokus á fakligheit í felagsarbeiðinum. Við fakkbólkunum skuldi hetta fáast í rættlag. Hildu vit.

Aftan á, at bólkingin er komin nøkulunda upp á pláss, og vit hava hjálpt bólkunum í gongd, so er tó lítil aktivitetur at síggja í hesum høpi. Eg eri farin at ivast í, um vit hava yvirmett tørvin á hesari bólking. Ella kanska hava vit gjørt okkurt skeivt í arbeiðinum við at seta fokus á fakligheit.

Íblásturin til bólkingina kom frá okkara grannalondum, har tey hava stórar paraply-organisatiónir, sum eru býttar upp í minni eindir, har fakligheitin kann dyrkast. Hetta hava vit roynt at flutt til okkara felag, men nokk ikki lagað tað til okkara viðurskipti.

Støðan er tann, at nóg av okkara starvsheitum og fakum eru umboðað av nøkrum heilt fáum limum í felagnum. Fyri at fáa bólkar av brúkiligari stødd hava vit bólkað fak saman, sum vit hildu líktust. Men eg skal viðganga, at tað var bestemt ikki altíð,

at fakini, sum vóru í sama bólki, høvdu so nóg við hvørt annað at gera. Tí hava hesir bólkar nokk eisini ilt við at síggja brúkiligheitina av bólkinum. Har er ov lítið at vera felags um, tá tað kemur til fakligheit. Hinvegin nyttar tað heldur ikki at stovna bólkar við tveimum ella fimm limum, tí tá verður ov lítið at arbeiða við.

Hvat er so loysnin upp á trupulleikan? Hvussu fáa vit sett fokus á fakligheit, tá fakini ofta bert eru umboðað av sera fáum limum? Halda limirnir yvirhøvur, at brúk er fyri hesum?

Tá eitt tilíkt projekt ikki eydnast so væl, sum man hevði ynskt sær, so eru nógvir spurningar, sum stinga seg upp. Vit gjørdu ikki nakra tørvskanning millum limirnar, áðrenn vit settu arbeiðið í gongd. Hetta var nakað, sum vit hildu, tørvur var á, og sum kundi koma limunum til góðar. Tað haldi eg bestemt enn, at tað er. Eisini er hetta ein góður háttur hjá felagnum at skráseta limir, so mann veit, hvat fak- og áhugaøkini hjá limunum eru.

Enn arbeiða vit við at stovna fakkbólkar og fáa nevndir at skipa seg í teimum. Hetta arbeiðið heldur á, og so verður tað upp til limirnar at fylla karmarnar út. Felagið stuðlar bæði við ráðgeving, pengum og hølum, so umstøðurnar hjá bólkunum at fara til verka eru so góðar sum gjørligt.

Vit mugu gera eina eftirmeting av hesum arbeiðinum og taka tað upp á aðalfundinum, har limirnir kunnu siga sína meining um projektið. ■

EFTIR ARBEIÐSTÍÐ: PÓL ARNI HOLM

Søguáhugin er drívmegin til tónleikin

Tað var tann tíð, at tað vóru tey, sum ógvuðust, og onkur eisini ilskaðist, at hoyra harðan tónleik aftur við Orminum Langa, og bóru ótta fyri, at hetta nýggja fór at forkoma siðbundnu kvæðamentanini, men hesin óttin má sigast at hava verið ógrundaður. Pól Arni Holm, sum tá var sangari í tungmálmsbólkinum TÝR, sigur seg skilja, at onkur hevur verið eitt sindur ivasamur at hoyra gomul kvæði framförd á hendan hátt.

– At hoyra rokktónleik aftur við kvæðunum var ikki vanligt, og hugsa vit um, hvussu mikið kvæðini hava verið og framvegis eru millum fólk, – heilag kunnu vit siga, so var tað ikki so lógið. Kvæðini høvdu ein serligan status, sum man ikki pilkar við, men eg haldi ikki, at nakar er ivasamur í dag. Við hesum taka vit einki frá kvæðunum ella dansinum, men kanska heldur leggja afturat, og kann hetta hava við sær øktan áhuga millum serliga børn og ung, so ongantíð betri, sigur Pól Arni, sum heldur, at hetta er eisini ein lagaligur máti hjá teimum ungu at koma at kenna eitt sindur meira til føroyska søgu.

Pól Arni er fløguaktuellur. Ikki við TÝR longur, men saman við øðrum góðum tónleikarum, men stíurin er at kalla hin sami.

– Fólkarokkur er mín tónleikur, og eg eri í so máta ærligur og trúgvur móti mær sjálvum, tí tað sum eg framføri, kemur innanífrá, sigur Pól Arni, sum – sjálvandi gomlu kvæðalógini undantikin – sjálvur hevur hini lógini á fløguni eins og tekstin.

STÓRUR ÁHUGI FYRI SØGU

Søga hevur altíð havt hansara stóra áhuga. Pól Arni greiðir frá, at hann, líka síðani hann var so frægur, at hann dugdi at lesa, leitaði sær alt lesandi upp, sum hann kundi fáa hendur á, og serliga var

---

Fólkarokkur er mín tónleikur, og eg eri í so máta ærligur og trúgvur móti mær sjálvum, tí tað sum eg framføri, kemur innanífrá

---

tað – og er tað framvegis – søga, sum hevur fangað áhugan. – Tess meira tú lesur, tess fleiri spurningar setir tú tær, og tí kanst tú ikki gevast, tí tað gerst alt meira spennandi, tess longri tú grevur teg niður í lesnaðin. Sama er við áhuganum fyri tónleiki. Hann byrjaði at spæla til dans, tá hann var 16 ára gamal. Kann mann kombinera tónleikin við sang um tað, sum størsti áhugi er fyri, gevur tað rættiliga meining, sigur Pól Arni.

FORNFRØÐINGUR

Áhugin liggur tó ikki bert í at grava í søguni, men eisini eftir gomlum og søguligum lutum í moldini. Soleiðis at skilja, at

Pól Arni er útbúgvinn fornfrøðingur, og hansara stóra ynski er at fáa møguleika til at nýta sína útbúgving í Føroyum. Hesa útbúgving byrjaði hann í Danmark sum 22 ára gamal, men gavst í hálvum gekki. Eftir at hann var heimafturkomin og hevði nomið sær útbúgving sum bygningssnikkari, leitaði hann sær aftur á blóðið, og fullfördi útbúgvingina sum fornfrøðingur.

Ongantíð betri, um hann fekk arbeiði í nærumhvørvinum, og tað vónar hann, at møguleiki verður fyri, nú Fornminnis-savnið næsta ár hevur í hyggju at gera ein útgrevstur á Krambatanga, har leivdir úr 1600-talinum vóru funnar. Tað var í sambandi við, at maður fór at grava út fyri eini neystagrund á staðnum, at hann kom fram á leivdir, sum serfrøðingar finga áhuga í at kanna nærri.

GOMUL SIÐVENJA

Tað er ikki at taka seg aftur í, at føroyingar eru musikalskir, heldur Pól Arni, og tað kemur helst av aldagamlari siðvenju, bæði á verðsliga og andaliga økinum, frá føroyska dansinum, vísnum og kvæðum, eins og í kirkjum og samkomum.

Spurdur um framtíðarætlanir, dregur hann eitt sindur á, – ikki óhugsandi, sigur Pól Arni ógvuliga varin, men aftan fyri varligu orðini eru ikki so fáar ætlanir at hóma...

NordikPENSJÓN

Alt, sum tín pensjón eigur at vera

BANKNORDIK

Við NordikPensjón taka vit atlit til, at tú sum brúkari setir krøv til gjøgnumskygni og dygd. Og við NordikPensjón er tað leikandi lætt: Tú fært eitt greitt yvirlit í Netbankanum, har allar upplýsingar eru tøkar. Tú fært eina pensjón, sum tú hevur ávirkan á, og pensjónspakkin verður settur saman eftir tínum ynskjum og lagaður til júst tín tørv.

0 krónur til umsiting

Við Nordik360+ ella Nordik360Premium fara 0 krónur til umsiting.

1 stað til tíni figgjarviðurskifti

Við NordikPensjón fært tú betri yvirlit yvir tíni samlaðu figgjarviðurskifti.

2 pensjónir eru ikki líka

Vit eru ikki líka, og tí eiga okkara pensjónir ikki at vera líka.

➤ Vælkomin til NordikPensjón
www.banknordik.fo/pensjon

